

Handläggare
Peter Hurtig
Telefon: 08-50801255**Till**
Järva stadsdelsnämnd
2025-06-12

Motion om kartläggning och uppsökande verksamhet för personer med funktionsnedsättning som varken eller studerar

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2025/385

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Sammanfattning

En motion har remitterats till Järva stadsdelsnämnd från kommunstyrelsen. Motionen av Johan Kling (C) tar upp att unga med funktionsnedsättning ofta hamnar utanför arbete och studier, vilket kan leda till isolering och psykisk ohälsa. Vidare menar motionären att till skillnad från andra unga saknas en strategi för att nå funktionsnedsatta unga som varken arbetar eller studerar (FUVAS). Därför föreslås att arbetsmarknadsnämnden tillsammans med berörda nämnder kartlägger gruppen, utvecklar en uppsökande strategi och utreder stödprogram för entreprenörskap.

Järva stadsdelsförvaltning instämmer om vikten av att funktionsnedsatta unga som varken arbetar eller studerar får rätt stöd för att öka målgruppens möjligheter att bli självständiga och självförsörjande. Det är arbetsmarknadsförvaltningen som har det övergripande ansvaret för ska skapa effektiva insatser för att fler stockholmare ska hitta ett arbete eller börja studera. Järva stadsdelsförvaltning har ett nära samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen gällande målgruppen. Fokus är på det uppsökande och motiverande arbetet. Exempel på samarbete är kompetensverkstan, Unga kraft Järva och IWork. Förvaltningen vill uppmärksamma att FUVAS är en heterogen målgrupp, vilket kan försvåra en kartläggning av målgruppen. En stadsövergripande kartläggning och strategi för att söka upp målgruppen och erbjuda hjälp via stadens insatser skulle behöva ta hänsyn till såväl målgruppens olika behov som stadsdelsförvaltningarnas lokala förutsättningar.

Bakgrund

En motion har remitterats till Järva stadsdelsnämnd från kommunstyrelsen att besvara senast 2025-08-26. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Funktionsrätt Stockholms stad.

Funktionsnedsatta som varken arbetar eller studerar

Begreppet *funktionsnedsättning* är brett och omfattar fysiska, psykiska och neuropsykiatriska tillstånd som på olika sätt påverkar individens förmåga att fungera i vardagen. Det kan handla om personer som har rätt till att söka stöd i enlighet med LSS där personer med intellektuell funktionsnedsättning är en stor målgrupp. Många personer med olika typer av funktionsnedsättning bedöms också finnas inom UVAS-gruppen (Unga som varken arbetar eller studerar), men de synliggörs inte alltid. Det kan exempelvis handla om unga med odiagnostiserade eller lindriga funktionsnedsättningar som inte omfattas av LSS, men ändå har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Inom Järva stadsdelsförvaltning så fanns det enligt arbetsmarknadsförvaltningens sammanställning av UVAS-statistiken, 2286 st individer i åldern 16-29 år, år 2022, som betecknades som UVAS.

Ärendet

Motionen skriven av Johan Kling (C) lyfter att unga personer med funktionsnedsättning (FUVAS) ofta står långt från arbetsmarknaden och studier, vilket riskerar att leda till isolering och psykisk ohälsa. Till skillnad från unga som varken arbetar eller studera (UVAS) saknas en strategi för att specifikt nå FUVAS. Motionen föreslår:

- att arbetsmarknadsnämnden, tillsammans med berörda förvaltningar, genomför en kartläggning av personer med funktionsnedsättning som varken arbetar eller studerar, i syfte att identifiera behov av stöd och insatser.
- att arbetsmarknadsnämnden, tillsammans med berörda förvaltningar, utvecklar en strategi utifrån kartläggningen för att söka upp dessa personer och erbjuda dem hjälp via stadens insatser
- att en årlig uppföljning genomförs av hur kartläggningen och insatserna påverkat målgruppen, med fokus på ökad sysselsättning och inkludering
- att arbetsmarknadsnämnden, tillsammans med berörda förvaltningar, utreder möjligheten att skapa särskilda stödprogram för entreprenörskap och företagande för personer med funktionsnedsättning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelning för stadsutveckling, medborgarservice och fritid, samt inom avdelningen för äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Förvaltningens synpunkter och förslag

Järva stadsdelsförvaltning instämmer om vikten av att funktionsnedsatta unga som varken arbetar eller studerar får rätt stöd för att öka målgruppens möjligheter att bli självständiga och självförsörjande. Det är arbetsmarknadsförvaltningen som har det övergripande ansvaret för ska skapa effektiva insatser för att fler stockholmare ska hitta ett arbete eller börja studera. Järva stadsdelsförvaltning har ett nära samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen gällande målgruppen. Exempel på samarbete är kompetensverkstan, Unga kraft Järva och IWork. Fokus är på det uppsökande och motiverande arbetet.

Kartläggning av målgrupp och strategi för det uppsökande arbetet

Förvaltningen vill uppmärksamma att FUVAS är en heterogen målgrupp, vilket kan försvåra en kartläggning av målgruppen. I det här sammanhanget kan det nämnas att förvaltningen skulle se positivt på om det skulle skapas systemstöd för att på ett effektivt och tillförlitligt sätt ta fram uppgifter avseende målgruppen. Exempelvis har förvaltningen genom den befintliga UVAS sammanställningen i dagsläget begränsade möjligheter att få fram uppgifter över individer som saknar sysselsättning och som har diagnosen intellektuell funktionsnedsättning eller andra funktionsnedsättningar. En stadsövergripande kartläggning och strategi för att söka upp målgruppen och erbjuda hjälp via stadens insatser skulle behöva ta hänsyn till såväl målgruppens olika behov som stadsdelsförvaltningarnas lokala förutsättningar.

Förvaltningen vill lyfta fram att det finns upparbetade samarbeten, strategier och arbetssätt för arbetet med målgruppen, vilka översiktligt beskrivs nedan.

Förvaltningens arbete gentemot elever på anpassad gymnasieskola

Anpassad gymnasieskola (tidigare gymnasiesärskola) riktar sig till elever med en intellektuell funktionsnedsättning. Järva stadsdelsförvaltning samarbetar med utbildningsförvaltningen och de anpassade gymnasieskolor som har elever som är mantalsskrivna i Järva. I kontakt med skolorna har handläggarna i samarbete med de anpassade skolorna uppdrag att ge information om de valmöjligheter som finns när det kommer till daglig verksamhet och arbetsinriktad verksamhet och det individuella stöd som går att få

via IWork (se nedan) efter gymnasieexamen. Handläggarna har vanligtvis dessa möten under våren för att kunna informera om de stödinsatser som finns.

Genom arbetsmarknadsförvaltningens insats *Bron* arbetar vissa anpassade skolor, exempelvis Spånga gymnasium, med utökat stöd till elever under skolgången med fokus på arbetspraktik. Detta görs genom att erbjuda individuellt stöd. Under gymnasieperioden kan eleverna söka stöd för denna insats utan biståndsbeslut via stadsdelsförvaltningen. Efter gymnasieexamen kan eleverna välja att söka ett liknande individuellt utformat stöd som de erhöll under gymnasiet, nu riktat mot arbete eller studier. Det utökade stödet kan beviljas genom ett LSS-biståndsbeslut där den före detta eleven kan få individuell hjälp enligt IPS (Individual Placement and Support) modellen genom verksamheten IWork som organiseras under arbetsmarknadsförvaltningen.

De elever som inte väljer daglig verksamhet eller att söka stöd via IWork väljer många gånger att söka arbete på egen hand eller söker stöd via Arbetsförmedlingens insatser, ibland genom särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd – SIUS konsulenter.

Förvaltningens LSS-insatser

Förvaltningens LSS-insatser (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) beviljas till personer som själva, eller med hjälp av anhöriga eller andra aktörer, ansöker om stöd. Detta innebär att förvaltningen i hög grad når de personer som redan har en viss medvetenhet om sina rättigheter och behov av stöd, exempelvis via anpassad gymnasieskola. Personer med intellektuell funktionsnedsättning kan ha rätt till insatsen daglig verksamhet. Insatsen avser att ge meningsfull sysselsättning för personer med en funktionsnedsättning som innebär att de inte kan stå till den öppna arbetsmarknadens förfogande.

Förvaltningen har i enlighet med motionen begränsade möjligheter att identifiera och nå dem som av olika anledningar inte själva söker hjälp om LSS när de lämnat den anpassade gymnasieskolan eller får en diagnos efter 20 år. Flera av dessa invånare bedömer dock förvaltningen kan nås via *kompetensverkstan* och projektet *Ung kraft Järva*.

Kompetensverkstan och aktiv fritid Järva

Många personer med olika typer av funktionsnedsättning bedöms finnas inom UVAS-gruppen. Det kan exempelvis handla om unga med odiagnostiserade eller lindriga funktionsnedsättningar som inte omfattas av LSS, men ändå har svårt att ta sig in på

arbetsmarknaden. Kompetensverkstan i Järva stadsdelsförvaltning är en verksamhet som syftar till att stödja UVAS-gruppen i åldern 19-29. Verksamheten är ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen. Arbetet bedrivs både uppsökande och motiverande. Genom samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen och dess specialister i form av jobbcoacher, studievägledare och andra professioner erbjuds individanpassat stöd för att vägleda unga mot sysselsättning, utbildning eller andra arbetsmarknadsinsatser.

Förvaltningens ESF-projekt *Ung kraft Järva* (2024-04-22 till 2027-04-21) som stöttar unga vuxna 18–29 år i Husby, Rinkeby och Tensta mot arbete och studier är också en del av de insatser som finns inom förvaltningens ram för att stödja UVAS-gruppen. Projektet prioriterar bland annat invånare med psykisk ohälsa och/eller nedsatt funktionsförmåga. Projektet fungerar som en sluss till etablerade insatser som exempelvis *Kompetensverkstan* och andra insatser som individen behöver för att ta steget vidare i sin egen utveckling. En viktig del i projektet är att utveckla nya arbetssätt och metoder för att arbeta med målgruppen (som i motionen benämns FUVAS) samt öka kompetens om den i förvaltningen.

Särskilda stödprogram avseende företagande och entreprenörskap för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen är tveksam till motionens förslag om att utreda möjligheten att skapa särskilda stödprogram för entreprenörskap och företagande för personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen anser att staden sammantaget har ett stort utbud av program för entreprenörskap och företagande och att dessa istället ska fortsätta tillgängliggöras för alla i enlighet med inriktningen för universell design och i linje med stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029* istället för att utveckla separata lösningar baserat på funktionsnedsättning.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Bilaga

Motion av Johan Kling (C) om kartläggning och uppsökande verksamhet för personer med funktionsnedsättning som varken eller studerar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-05-30